

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla a dr. Endrődiné dr. Makány Anikó ügyvéd (6000 Kecskemét, Hornyik J. krt. 4.) által képviselt **I.rendű felperes neve** (I.rendű felperes címe) I. r. és **II.rendű felperes neve** (címe) II. r. felpereseknek, - a dr. Falus Orsolya Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Falus Orsolya ügyvéd, 7621 Pécs, Teréz u. 17.) által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen tartási szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében, mely perbe a felperesek pernyertessége érdekében beavatkozott Felperesi beavatkozó (fél címe) beavatkozó, a Baranya Megyei Bíróság 2008. október 16. napján kelt 15.P.21.275/2007/24. számú ítélete ellen az alperes által 26. és 34. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja.

Mellőzi az alperesnek perköltségben, eljárási illetékben és állam által előlegezett költségben való marasztalását, és kötelezi a felpereseket - egyetemleges kötelezettséggel -, hogy 15 nap alatt fizessenek meg az alperesnek 600.000 (hatszázezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget, továbbá az államnak - az állami adóhatóság felhívására - 480.000 (négy száznyolcvanezer) forint elsőfokú és 480.000 (négy száznyolcvanezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket, valamint a Baranya Megyei Bíróság Gazdasági Hivatalának felhívására 2.600 (kettőezer-hatszáz) forint állam által előlegezett költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperesek gyermekei a 2007. február 6-án elhalt T.F-nek (a továbbiakban örökhagyó).

A beavatkozó és néhai T.F. között 1994-től 2003. februárjáig szerelmi kapcsolat állt fenn, majd az örökhagyó haláláig baráti kapcsolatban álltak.

Néhai T.F.-nél 2005-ben nyelőcső tumort diagnosztizáltak. 2005. június 9-én betegsége miatt végrendeletet tett, melyben általános örökösenek a beavatkozót nevezte meg azzal, hogy a törvényes örököseit, a felpereseket, „a teljes örökségből kitagadta”. 2006. januárjától ismét munkaképes állapotba került és 2006. karácsonyáig dolgozott. 2007. január 18-án erős hasi fájdalmai voltak, mentő szállította a PTE ÁOK I. számú Belgyógyászati Klinikájára.

Kórházba kerülését követően állapota rosszabbodásának okát egyértelműen nem tudták megállapítani. Ennek ellenére az állapota oly mértékben romlott, hogy kezelőorvosa, dr. P.F. számára egyértelművé vált, hogy akár a korábbi, akár újabb rosszindulatú folyamat kialakulásáról van szó.

A kórházban rendszeresen látogatta néhai T.F-et az alperes édesanyja, akivel évtizedes baráti kapcsolatban állt, és aki korábban az egészségügyben szakápolóként dolgozott. Az alperes édesanyja az örökhagyó kezelőorvosával is tartotta a kapcsolatot, aki a beteg egészségi állapotáról, és az örökhagyó várható közeli haláláról is tájékoztatta őt.

Néhai T.F. rohamosan romló állapota következtében az őt látogató barátai számára is egyértelművé vált, hogy gyógyíthatatlan daganatos megbetegedésben szenved, közeli halála várható. Ezzel a néhai is tisztában volt, amiért is barátaitól és a beavatkozótól is megkérdezte, hogy kórházból való távozása után eltartását, gondozását elvállalnák-e. Ők ezt nem vállalták, így került sor arra, hogy az örökhagyó az alperes édesanyját is felkérte erre, aki az ápolást-gondozást vállalta azzal, hogy az alperessel kötne az örökhagyó tartási szerződést. Néhai T.F. ezt a feltételt tudomásul vette és 2007. január 27-én a kórházban az alperes és T.F. között a tartási szerződés létrejött, mellyel néhai T.F. a tulajdonában álló p-i 00000/2/A/24 hrsz.-ú P, D tér 0. VI/24. szám alatti társasházi lakásingatlan tulajdonjogát tartás fejében átruházta az alperesre, holtig tartó haszonélvezeti jogának fenntartása mellett.

Tényleges tartást az alperes nem nyújtott, mert néhai T.F. a kórházból nem távozott, 2007. február 6. napján ott elhunyt.

A felperesek keresetükben az alperes és néhai T.F. között 2007. január 27-én megkötött tartási szerződés érvénytelenségének megállapítását kérték arra hivatkozással, hogy az alperes a szerződés megkötésekor néhai sorsszerű megbetegedéséről és annak súlyosságáról tudott, ezért a szerződés a jó erkölcsbe ütközött. Semmisségi keresetüket uzsorára, az örökhagyó szerződéskötéskori cselekvőképtelen állapotára, a szerződés színleltségére is alapították. Hivatkoztak arra is, hogy a szerződés lehetetlen szolgáltatásra irányult és ezért semmis. végül közös téves feltevésre hivatkozással a tartási szerződést megtámadták és ezért is kérték érvénytelenségének megállapítását.

Az alperes valamennyi hivatkozott ok tekintetében a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy néhai T.F. és az alperes között P 2007. január 27-én létrejött tartási szerződés érvénytelen. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a tartási szerződés a jó erkölcsbe ütközik, amikor annak megkötésekor a tartást vállaló személy tudta vagy biztos alappal következtethetett arra, hogy vállalt kötelezettségét csak rövid ideig - napokban, hetekben kifejezhető időtartamban - kell teljesíteni. Az alperes pedig tisztában volt azzal, hogy az eltartott daganatos betegsége végstádiumában van, a beteg közeli halála várható.

Az ítélet ellen annak megváltoztatása és a kereset elutasítása érdekében az alperes fellebbezett.

A felperesek - és a beavatkozó - fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték.

A fellebbezés az alábbiak szerint alapos:

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból azonban téves következtetést levonva hozta meg az érdemi döntését.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból a másodfokú bíróság kiemeli azt a peres felek és a beavatkozó által sem vitatott tényt, hogy néhai T.F. P-n, 2005. június 9-én írásbeli magánvégrendeletet tett, amelyben a felpereseket (a gyermekeit) az öröklésből kitagadta és egyúttal a halála esetére úgy rendelkezett, hogy minden ingó és ingatlan vagyonát Felperesi beavatkozó (a beavatkozó) örökölje meg. Ezt a végrendeletet - sem az abban foglalt kitagadást, sem a beavatkozó öröklésére vonatkozó rendelkezést - nem támadta meg senki, annak hatálytalanná válására sem hivatkoztak.

A Ptk.599.§ (2) bekezdése értelmében amennyiben az örökhagyó után végintézkedés maradt, az öröklés rendjét ez határozza meg. Végintézkedés hiányában az öröklés rendjére a törvény az irányadó.

A Ptk.600.§-ának e) pontja szerint kiesik az öröklésből, akit az örökhagyó az öröklésből kizárt vagy kitagadott. Az irányadó tényállás szerint - kitagadásukra tekintettel - a felpereseket az öröklésből kiesetteknek kell tekinteni.

A felpereseknek a kitagadás érvénytelensége esetén is csupán kötelesrészre lenne igényük a Ptk. 664.§-ának (2) bekezdése alapján. A kötelesrészre vonatkozó igény kötelmi természetű, a Ptk. 667.§-a (1) bekezdésének d) szerint pontja olyan hagyatéki tartozás, amelynek kielégítéséért elsősorban a hagyatékban részesedő személyek, másodlagosan a Ptk.669.§-ának (1) bekezdése értelmében az örökhagyó által megadományozottak tartoznak felelősséggel. Az örökhagyó halálával a hagyatéka, mint egész nem száll át kötelesrész jogcímén a jogosultra,

az örökhagyónak a vagyoni jogai és kötelezettségei tekintetében nem jogutódja a kötelesrészre jogosult. A felperesek tehát nem jogutódjai néhai T.F-nek a beavatkozó általános végrendeleti örökössé nevezése, valamint a kitagadásuk miatt, és nem lennének jogutódok a kitagadás érvénytelensége esetén sem.

Az örökhagyó és az alperes által megkötött tartási szerződés semmisségének megállapítására a Ptk.234.§-ának (1) bekezdése szerint - ha a törvény kivételt nem tesz - bárki határidő nélkül hivatkozhat. Ez a lehetőség azonban nem jelent egyben keresetindítási jogosultságot is bárki számára. Valamely szerződés semmisségével kapcsolatos perbeli legitimációt ugyanis csak jogi érdekeltség vagy perlési jogosultságot biztosító jogszabályi felhatalmazás alapozhat meg (EBH 1999/14., 2004/1042.).

Miután tehát a felpereseknek az irányadó tényállás mellett nem fűződik jogi érdekük a tartási szerződés semmisségének megállapításához, hiszen őket az öröklésből kiesetteknek kell tekinteni, keresetösségi jog hiánya miatt a semmisségi okokra alapított keresetüket el kell utasítani.

Lényegében ugyanezen ok miatt alaptalan a Ptk.210.§-ának (3) bekezdésére alapított kereset is. A Ptk.235.§-ának (1) bekezdése szerint ugyanis megtámadásra a sérelmet szenvedett fél és az jogosult, akinek a megtámadáshoz törvényes érdeke fűződik. A felperesek nem tekinthetők néhai T.F. jogutódjainak és nincs a megtámadáshoz fűződő törvényes érdekük sem, ezért a megtámadásra nem jogosultak.

Az irányadó tényállás szerint a szerződés érvénytelenségének megállapítása esetén a beavatkozó lenne az örökhagyó jogutódja, ezért a per megindítására is ő lett volna jogosult.

A keresetösségi jog hiánya nem létesít perakadályt, ezért a bíróságnak az ügy érdemében hozott ítéletében kell döntenie. Erre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a felperesek keresetét - a keresetösségi jog hiányára figyelemmel - elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása következtében a felperesek teljes egészében pervesztesek lettek, ezért a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság mellőzte az alperes perköltségben, illetékben, illetőleg állam által előlegezett költségben való marasztalását és a felpereseket kötelezte az alperes javára együttes első- és másodfokú eljárásban felmerült költség megfizetésére, valamint - az állam javára - a le nem rótt eljárási illeték és állam által előlegezett költség megfizetésére a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése és a 15.§ (1) bekezdése alapján.

Az alperest képviselő ügyvéd munkadíjának összegét az ítélőtábla (figyelemmel arra is, hogy az alperes az elsőfokú eljárásban is jogi képviselővel járt el) a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§-ának (2) és (5) bekezdése alapján állapította meg.

Pécs, 2009. június 11.

dr. Veszeley József s.k. a tanács elnöke, dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k.
előadó bíró, dr. Hrubí Adrienn s.k. bíró